

STUDÁNKA

ZPRAVODAJ OBCÍ MALÉ SVATOŇOVICE, PETROVICE, STRÁŽKOVICE, ODOLOV Ročník XIV Březen 2006

1

Mistrovství Evropy v běhu do vrchu Malé Svatoňovice 8.– 9. 7. 2006

Pátek 7.7.2006

08.00 – 20.00 – registrace zahraničních výprav v Trutnově, hotel Patria

Sobota 8.7.2006

09.00 – trénink na trati ME
12.00 – veřejný běh – závod předškoláků
12.30 – veřejný běh – závod juniorů, juniorek a žen
13.00 – veřejný běh – „Buď fit“
14.00 – technická porada – Malé Svatoňovice
14.30 – vyhlášení výsledků veřejných běhů
16.00 – zahájení Mistrovství Evropy v běhu do vrchu
20.00 – Malé Svatoňovice – slavnostní večer – zábava, hudba
20.00 – Úpice – galavečer pro vedoucí výprav jednotlivých států

Neděle 9.7.2006

09.00 – veřejný běh – závod juniorů, juniorek, mužů a žen
10.30 – **mistrovský závod** – Mistrovství Evropy v běhu do vrchu – ženy
12.00 – **mistrovský závod** – Mistrovství Evropy v běhu do vrchu – muži
13.00 – květinový ceremoniál
14.00 – vyhlášení výsledků veřejného běhu
17.00 – slavnostní zakončení
18.00 – večer na rozloučenou

Veškeré akce jsou soustředěny na náměstí. Závody v sobotu 8. 7. jsou vedeny z náměstí k rozhledně na Žaltmanu (pro dětské kategorie zkrácená trať). Nedělní veřejný i mistrovský závod je téměř shodný s trati mistrovství světa v roce 1997. **Důležité datum je také 11.6.2006, kdy na mistrovské trati proběhnou závody, které budou pro naši reprezentaci kvalifikací na ME.**

Na závěr mi dovoluť ocitovat část zprávy prezidenta Evropské atletické asociace (EAA) Hansjörga Wirza:

„Běhy do vrchu jsou sportem konajícím se v přírodním, čistém a zdravém prostředí, které poskytuje atletům jedinečnou výzvu a příležitost ukázat jejich běžecké kvality, výjimečné schopnosti a vytrvalost. Popularita Mistrovství Evropy v běhu do vrchu vzrůstá každým rokem až k rekordní účasti 160 atletů z 28 zemí na běžeckém klání v roce 2005 konaném v rakouském Heiligenblutu. Jsem přesvědčen, že šampionát roku 2006 v Malých Svatoňovicích bude úspěšně pokračovat v prosazování této disciplíny a že poskytne závodníkům i divákům zajímavé závody. EAA děkuje Českému atletickému svazu a Organizačnímu výboru v Úpici a Malých Svatoňovicích za jejich ochotu pořádat 5. mistrovství Evropy v běhu do vrchu a zároveň přeje hodně úspěchů při přípravě celého mistrovství.“

-eh-

Co nás trápí:

Ptačí chřipka

Do konce měsíce března obdrží všichni občané do schránek informace o postupu obce a všech občanů v případě výskytu ptačí chřipky. Pokud se stane a ptačí chřipka se v naší oblasti objeví, vyhlásí Krajská veterinární správa v souladu se zákonem č. 166/99 Sb. o veterinární péči ve znění pozdějších předpisů mimořádná veterinární opatření. Tímto MVO vymezí 3 km ochranné pásmo a 10 km pásmo dozoru. Příslušné obci připadne v souladu s výše uvedeným zákonem celá řada povinností. Jako první je povinnost zajistit soupis počtu kusů drůbeže a ptáků držných v majetku všech drobných chovatelů v katastrálních územích dané obce.

S podrobnostmi Vás seznámíme prostřednictvím uvedeného letáku. Cílem je předat Vám jasné a konkrétní informace a tím předejít zbytečné panice a často nepodloženým informacím z listu a z televize.

Eva Hylmarová

Matriční události a občanské slavnosti v roce 2005

Malé Svatoňovice měly k 31.12.2005 celkem 1 569 obyvatel. Celkem se přistěhovalo do naší obce 20 obyvatel a odstěhovalo se 30 obyvatel.

V roce 2005 zemřelo celkem 14 našich občanů a narodilo se 16 miminek. Celkem 10 párů uzavřelo v roce 2005 manželství, z toho 3 v Malých Svatoňovicích (1 církevní formou).

Posláním Společnosti pro obřady je organizování malých slavností u příležitosti konání stříbrných, rubínových, zlatých a diamantových svateb, vítání dětí do života, loučení s mateřskou školou, vítání prvňáčků. Navštěvujeme starší občany obce při životních jubileích, zasíláme gratulace. V minulém roce bylo při životních jubileích navštíveno 21 občanů, 4x se konalo vítání občánků, 3 x se konala stříbrná svatba (25 let společného života), 1x rubínová svatba (40 let) a 1x zlatá svatba. Manželé Stanislav a Anna Havlíkovi oslavili platinovou svatbu – 70 let společného života.

Jitka Goldmannová, matrikářka

Novinky v oblasti cestovních dokladů v roce 2006

V průběhu roku 2006 dojde v oblasti cestovních dokladů k přechodu na nový systém zpracování žádostí, včetně systému pro sběr biometrických údajů od žadatelů. Novým zařízením bude vybaven MěÚ Trutnov – odd. cestovních dokladů, proto se pravděpodobně od září letošního roku budou podávat žádosti pouze na MěÚ Trutnov. S přechodem na nový systém zpracování žádostí o cestovní doklady nelze také vyloučit, že dojde ke zvýšení sazeb správních poplatků za vydání cestovních dokladů. Doporučujeme tedy všem, kteří plánují výměnu cestovního dokladu v tomto roce, aby žádosti podali co nejdříve ještě u našeho úřadu – správní poplatek činí 200,- Kč. Další informace Vám podá p. Goldmannová, matrikářka OÚ, tel. 499886341.

Mateřská škola v Malých Svatoňovicích – Zápis dětí 2006/2007

vyhlašuje **zápis dětí do Mateřské školy** v Malých Svatoňovicích pro školní rok 2006/2007.

- Zápis dětí se koná dne 5. dubna 2006 v budově mateřské školy od 10.00 do 16.00 hodin.
- Do mateřské školy se přijímají děti starší 3 let.
- Pokud jsou volná místa, mohou se přijmout i děti mladší 3 let.

Na základě vyjádření praktického a odborného lékaře se mohou přijímat i děti s vývojovými poruchami, s vadami řeči i tělesně nebo mentálně postižené.

Ředitelka mateřské školy rozhodne o zařazení dítěte do předškolního zařízení, a to zpravidla k začátku školního roku. Na základě podané přihlášky je možno přijmout dítě i během roku, ale pouze v případě, že se uvolní místo.

Rozhodnutí o přijetí dítěte do mateřské školy obdrží rodiče písemně. Seznam zapsaných dětí a potom následně jména dětí přijatých k 1.září 2006 budou zveřejněny na budově mateřské školy a na obecním úřadě.

Eva Hylmarová, starostka obce, Eva Příbylová, ředitelka MŠ

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

v lednu:

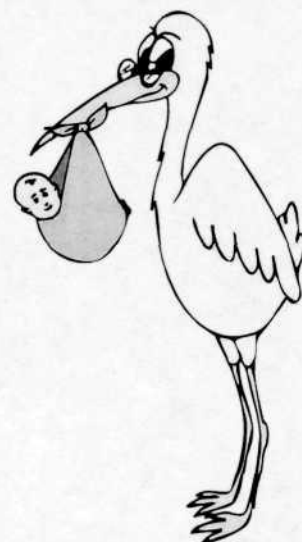
Zdeněk Traxler 80
Marie Kontrová 60
Oskar Šretr 60
Milka Kuhnová 75
Josef Mazáč 80
Jaroslav Mrázek 92
Josef Kaněra 80
Jana Sokolová 50
Karel Raabe 60
Václav Souček 92

v únoru:

Samuel Bartoš 50
Luděk Hošek 50
Jiřina Kábrtová 50
Josef Bernard 85
Zdeňka Bayerová 60
Josef Drábek 80
Josef Kudrna 70
Milena Svobodová 80
Petr Šrejber 50
Hildegard Leiková 90
Jana Speváková 50
Kateřina Novotná 75

v březnu:

Marie Tölgová 70
Marie Valčíková 75
Zdeňka Šretrová 60
Dana Víková 50
Petr Hanuš 60
Marie Hanušová 85
Josef Tóth 70
Anděla Janatová 80

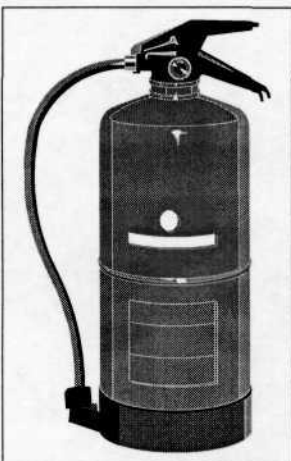
Noví občanci:

Ema Málková, Simona Špinlerová, Jáchym Kopecký, Jakub Müller,

Všem našim oslavencům přejeme mnoho životních úspěchů a hlavně zdraví do dalších let.

Přenosné hasicí přístroje – PHP

S těmito hasicími prostředky se každý z nás setkává téměř každý den, PHP jsou povinným vybavením každé provozovny, ať je to dílna, prodejna, kancelář nebo veřejný dopravní prostředek.

Samozřejmostí je, že PHP jsou umístěny ve všech bytových domech a dnes je můžeme vidět i v mnoha domácnostech, hlavně tam, kde vlastní počítač a další elektronická zařízení. Na případné uhašení těchto zařízení se doporučují PHP Pyrocoom a to buď v klasickém provedení, nebo jako sprej. Tyto PHP i jako sprej jsou velmi účinné a bezpečné pro užití, je-li zařízení pod napětím elektrického proudu do 1000 V. V bytových domech jsou nejčastěji instalovány PHP vodní. Tento PHP obsahuje 9 l hasební látky na bázi vody. Doba, po kterou bude tento PHP v činnosti, je-li plný, je cca 1 minuta. Je to oproti jiným PHP nejdéle. Například nejčastěji používaný práškový PHP 6 kg má účinnost cca 30 vteřin. S takovou dobou počítejme i u PHP sněhového, který se nejčastěji používá při likvidaci zařízení pod elektrickým proudem. Výše uvedené PHP se vyrábějí i s poloviční náplní a tudíž i doba užití je poloviční. PHP menšího obsahu se často stávají součástí vybavení nejen domácností, ale i osobních automobilů i motocyklů. V mnoha zemích ve světě, ale rovněž EU, jsou PHP povinnou výbavou motorových vozidel. Nejblíží pro nás je to Polsko. Každý z výše vyjmenovaných PHP můžeme použít tak, jaké je jeho určení.

Již výše jsme si řekli, že k uhašení zařízení pod elektrickým proudem použijeme PHP SNĚHOVÝ, popřípadě PYROCOOM. Na pevné materiály, běžně užívané v domácnosti použijeme PHP VODNÍ. Pamatovat si můžeme, že PRÁŠKOVÝ PHP nesmíme použít na hašení elektrických zařízení. Protože PHP jsou pro prvotní zásah při požáru nenahraditelným pomocníkem, dbejte na jejich pravidelné kontroly. Kontroly PHP provádějí osoby k této činnosti odborně vzdělané. Kontrolu PHP je nutné, dle platné vyhlášky vyplývající ze zákona o požární ochraně č. 135/1985 Sb., provádět jednou za rok.

Vážení občané,

ve zpravodaji Studánka z října 2005 byl zásluhou místní obyvateľky Marie Mědílkové otisknut článek s nadpisem kousek historie našeho kraje. V něm je též zmínka o lipě svobody po 2. sv. válce, která zde v Petrovicích byla zasažena 5.5.1946. I když uplynula od této akce spousta let a většina organizátorů již nežije, našli se ještě pamětníci, kteří pamatují, jak celá tato akce proběhla. Zapojení do tohoto dění byli místní občané, hlavně však členové sboru dobrovolných hasičů. Mnoho let po této výsadbě lípy a úpravě okolí bylo o toto místo důsledně pečováno. V každém jarním období bylo celé okolí lípy uhrabáno a upraveno. Poslední léta však okolí lípy s úpravami zaostávalo a dopadlo to tak, jak píše paní Mědílková. Aby se však nynější mladá generace o výsadbě lípy něco dozvěděla, následují tyto řádky. Obstarání mladé lípy se ujal pan Jan Tomek, toho času hajný okolních lesů, a taktéž se postaral i o vytipování araukaritů v lesích nad Petrovicemi. Byl přítomen i radou při jejím sázení. Jelikož v této době ve vsi ještě jiné dopravní prostředky nebyly, byli požádáni místní zemědělci, pan Souček František a pan Mikeš Bohumil, kteří tyto araukarity odvezli s koňmi za pomoci zdejších občanů Jaroslava Rudolfa, Oty Rudolfa, Oty Šrejbera, Františka Šrejbera, Josefa Kuldy, Miloše Prouzy, Vojtěcha Beneše a Alfonse Špetly. V minulém roce však byly dva kusy araukaritů zcizeny, a proto jsou obyvatelé obce Petrovice velice rozhořčeni nad tímto počínáním. Pachatelé této krádeže jsou však známi. Ví se, kdy a jakým dopravním prostředkem byly odvezeny, a proto si občané přejí, aby byly araukarity vráceny na původní místo. O celém případě tohoto přestupku je možno se domluvit s paní starostkou Evou Hylmarovou. Jestliže se tak nestane, bude celý případ nahlášen Městskému úřadu v Úpici, kde i pro naši obec takovéto případy řeší. Výsledek však bude zveřejněn v tomto zpravodaji Studánka i s jmény pachatelů.

Občané Petrovic

Vítejte v Klubu důchodců

Léta ubíhají a Vy se ocitnete v období, kdy zdraví úplně neslouží, kdy zůstanete sami bez partnera a kdy potřebujete získat chuť opět žít. Nezůstávejte uzavřeni doma, přijďte mezi nás do Klubu důchodců, kde najdete nová přátelství, kde si popovídáte, zavzpomínáte, přečtete časopisy, zazpíváte si a pojedete na výlety. Scházíme se každé pondělí, v létě od 17 – 19 hodin a teď v zimě od 14 – 16 hodin. Díky pochopení obecního úřadu se můžeme scházet v zasedací síni, kde si uvaříme kávu nebo čaj. Nechodíme na brigády, ale snažíme se zajistit služby při výstavách, také se účastníme vítání občánků, kterým věnujeme ručně pletené bačkorky, dále sbíráme byliny a za utržené peníze financujeme mikulášskou besídku, kde se vždy dobře bavíme. Nezapomínáme ani na kulturu, chodíme do divadla, na koncerty a pořádáme zájezdy do Polska. Máme i svoji kroniku, kterou si můžete kdykoli prohlédnout. Pokud se Vám náš program líbí, přijďte, rádi Vás mezi námi přivítáme.

Vlasta Frintová

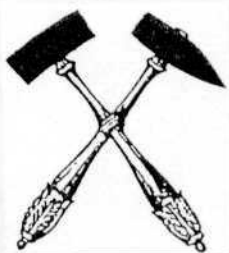
Poděkování

Chci poděkovat všem, kteří projevili upřímnou soustrast k úmrtí mé manželky, která byla pohřbena do rodinné hrobky v Malých Svatoňovicích dne 27.1.2006.

Též pracovníkům a zastupitelům OÚ v Malých Svatoňovicích za úklid sněhu, bezpečnou chůzi a sjízdnost cesty.

Karel Bíman

PŘIPOMENUTÍ POČÁTKŮ VÝCHODOČESKÝCH UHELNÝCH DOLŮ

Páté číslo JISKRY, věstníku horníků, které vyšlo před šedesáti lety 30. dubna 1946, přineslo zajímavou zprávu v podobě Vyhlášky ministra průmyslu B. Laušmana ze dne 7. dubna. Vyhláškou bylo čtenářům oznámeno přejmenování důlních podniků

1. Svatoňovická báňská společnost a.s. v Malých Svatoňovicích,
2. E. Winkelbauerová a M. Podstatský-Liechtensteinová v Hrádku nad Nisou,
3. Západočeský báňský akciový spolek ve Zbůchu u Plzně, doly Marie a Julie s elektrárnou v Lamperticích; důl Kateřina s elektrárnou v Radvanicích; doly Eliška a Jiří v Žacléři a důl František v Černé Vodě na firmu:

„Východočeské uhelné doly, národní podnik se sídlem v Trutnově.“

V důležitém sdělení osazenstvu důlních závodů v tomtéž čísle JISKRY je m.j. uvedeno:

Na schůzi závodní rady dne 3. dubna 1946 na dole Ida za přítomnosti 9 členů z.r. a 2 členů odborové organizace přivítal předseda s. František Jiroušek představujícího se nově jmenovaného oblastního ředitele dolů „Východočeské uhelné doly, národní podnik“ p. inž. Koulu, kterého doprovázel závodní inž. Josef Dvořák. V krátkém proslovu zdůraznil význam znárodnění podniků sokromokapitalistických, kdy před námi stojí celá řada různých, většinou těžkých problémů, které musíme za každých okolností zvládnouti, i když bude nutno mnohdy udělati řez, který nebude zrovna populární. Cíl máme jasně vytýčený programem košické vlády, tudíž celá odpovědnost padá na nás, a jsme-li srdcem Evropy, je na nás, abychom se přičinili všemi silami, by tep srdce byl zdravý, za což nás budou jednou soudit a obdivovat generace, které přijdou po nás.

I když se celá záležitost projednávala až v dubnu, dopisem ministra průmyslu ze 7. března byl dnem vzniku n.p. VUD stanoven zpětně 1. leden 1946 se zdůrazněním, že majitelem národního podniku je Československý stát ve smyslu znárodnovacího dekretu prezidenta republiky č.100/1945 a ve smyslu vyhlášky ministerstva průmyslu č.1161 z 27.10.1945. Tehdejší tíživou situaci podkrkonošského uhelného průmyslu po 2. sv. válce dokládají dobové náborové plakáty POMOZTE VÝCHODOČESKÝM UHELNÝM DOLŮM:

Východočeské uhelné doly, národní podnik v Trutnově obrací se ke všemu občanstvu severovýchodních Čech s touto výzvou: Pomozte nám plnit plán těžby uhlí! Není plněn z toho důvodu, že máme nedostatek pracovních sil. Utvořte dobrovolné pracovní brigády z poctivých mužů a přijďte mezi nás. Nebojte se hornické práce. Přijďte i Vy! Pomozte, aby v našem kraji hornictví vzkvétalo! Není pravda, že hornictví u nás je na dohasnutí. Je pouze v mdlobě, která se projevuje tím, že v dubnu byl plán těžby uhlí splněn pouze na 75%. Doly potřebují novou krev a tou jsou pracovní síly. Pro okamžitou výpomoc čtyřměsíční dobrovolné brigády. Pro trvalé řešení horničtí učňové. Dejte Vaše synky na učení do hornictví. Hornictví je čestné a hrdé řemeslo. Anebo ponecháte Vaše doly jejich osudu? Jistě ne! Vyžádejte si ještě dnes bližší informace na adrese VUD, n.p. Trutnov, Hornická 309/1.

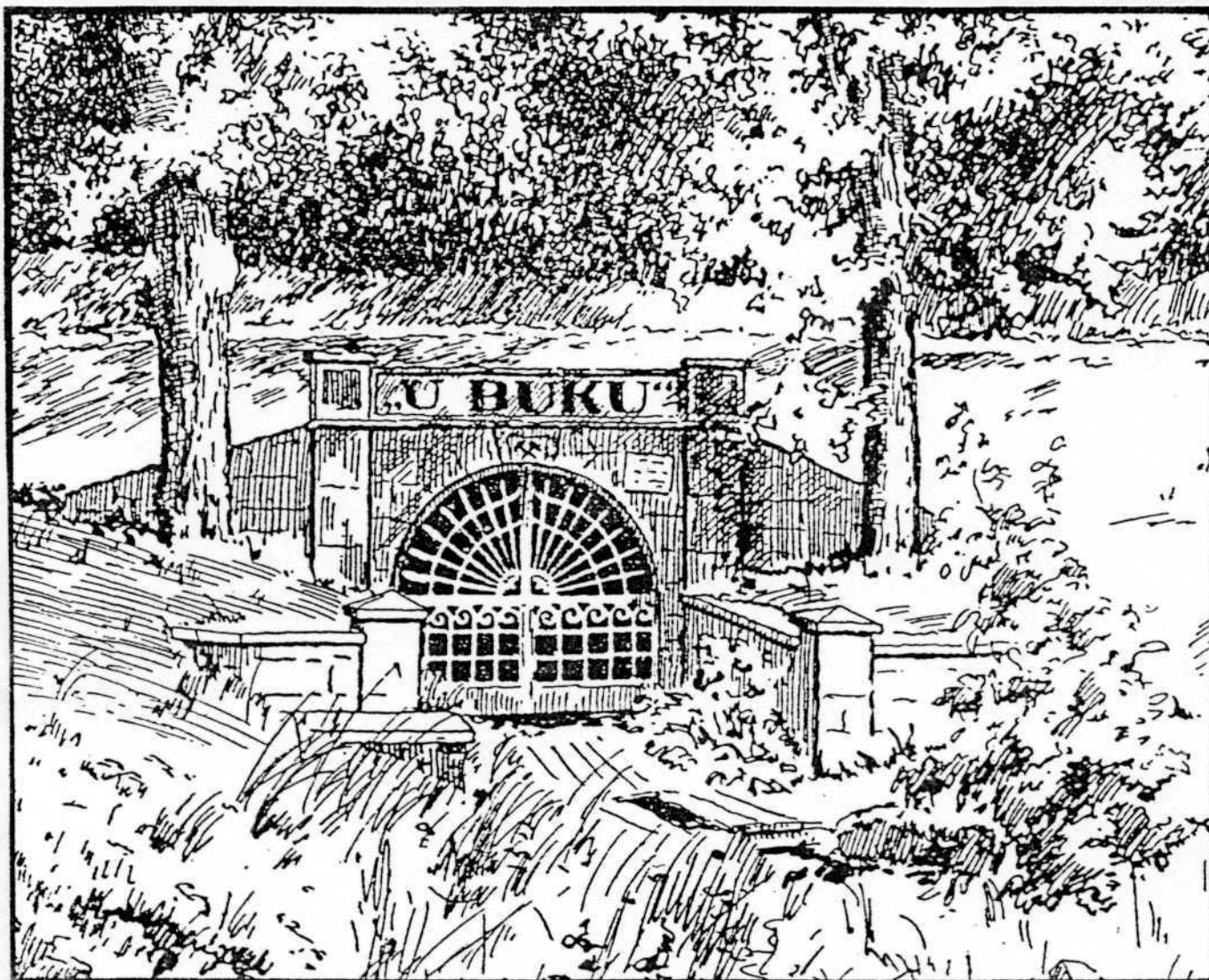
Nedostatek stálých kvalifikovaných pracovníků byl vážným poválečným problémem. V roce 1946 pracovalo na Svatoňovických dolech 1300 zaměstnanců, z toho cca 600 Čechů a 700 Němců. Ti sem byli přiděleni převážně jako internované osoby, takže se nedal předpokládat jejich zájem o stabilizaci poměrů a zvýšení těžby. Obdobná situace byla i v Žacléři, kde byla jen stovka Čechů na 900 Němců. V Radvanicích zůstalo cca 260 Němců a jen s obtížemi zde bylo ustaveno české vedení a v rámci náboru postupně zvyšován i stav českých havířů.

Ředitelství VUD tuto situaci řešilo organizováním nábojem brigádníků, na pomoc se přihlásili vojáci, o prázdninách studenti. Nemalé úsilí vynaložili i samotní technicko-hospodářští pracovníci revíru v bezplatných sobotních a nedělních příkopávkách. Bylo to však řešení nouzové a provizorní, neboť většina brigádníků po skončení závazku odcházela. Teprve Gottwaldova Lánská akce se sociálním a stabilizačním vládním programem přivedly do hornictví potřebné pracovní síly a hornictví se stalo na mnoho desetiletí povoláním hrdinným a čestným.

V následujících letech se několikrát změnila i adresa VUD: např. v roce 1952 na revírní ředitelství Trutnov, v roce 1956 na trust Trutnov a od 1. října téhož roku na n.p. Rtyň v Podkrkonoší – Malé Svatoňovice, v roce 1977 na koncernový podnik Malé Svatoňovice a roku 1988 na k.p. Kamenouhelné doly Kladno – Malé Svatoňovice. To už byl dávno sídlem ředitelství svatoňovický „Bergamt“, ale nakonec se ředitelství Východočeských uhelných dolů vrátilo zase do Trutnova. Méně

známá je skutečnost, že rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 156/1997 byly státní podniky Výstavba kamenouhelných dolů v Kladně, Důl Kladno a Důl Tuchlovice sloučeny se státním podnikem Východočeské uhelné doly se sídlem v Trutnově a že dalším rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 150/2004 došlo s účinností od 1. ledna 2005 ke sloučení s.p. VUD se s.p. Palivový kombinát se sídlem v Ústí nad Labem. V letech 1946 (kdy VUD vzniklo) až 1994 (kdy byl vytažen poslední vůz v Radvanicích) bylo v Podkrkonoší vytěženo 31 794 345 tun černého uhlí...

Václav Jirásek

!!! VÝZVA STUDÁNKY !!!

PAMĚTNÍCI, PŘÍSPĚJTE SVOU VZPOMÍNKOU NA DOLOVÁNÍ U BUKU

Václav Jirásek, autor 1. a 2. dílu knihy VE ZNAMENÍ MLÁTKU A ŽELÍZKA a příležitostných článků o hornictví i v naší STUDÁNCE, pracuje na novém publicistickém projektu, kterým je sborníček o třech etapách dolování u Markoušovic a Starého Sedloňova v severozápadní části Jestřebích hor. Někdejší knížecí důl sv. Františka Xaverského – pozdější důl U Buku – byl znovu otevřen v roce 1949 jako důl Pětiletka.

Z té doby žije v Malých Svatoňovicích a okolních obcích mnoho pamětníků, kteří na Pětiletce fárali jako horníci učňové, havíři, řemeslníci i strojníci. Václav Jirásek všechny prosí o napsání špetky vzpomínek, kterými chce „okořenit“ jinak strohá fakta z kronik a archivů. Vzpomínky můžete zanechat na obecním úřadě u starostky Evy Hylmarové nebo v Muzeu bratří Čapků. Pro dokumentaci dějin hornictví uvítáme i zapůjčení starých fotografií a kreseb z hornického prostředí k naskenování. Kopie poslouží k rozšíření archivního a muzejního fondu.

(Redakce STUDÁNKY)

!!! VÝZVA STUDÁNKY !!!

Neznámý rodák

Více jak šedesát let uběhlo od konce 2. světové války a stále a stále se objevují bílá místa tohoto období, na které dřívější i současná historie zapomíná. Příběh rodáka z Malých Svatoňovic a současně zahraničního vojáka, který se zúčastnil dnes již legendárního boje u Sokolova, se podařilo objasnit teprve v závěru roku 2005. Dnes již nežijí přímí příbuzní, spolužáci nebo vrstevníci, kteří by mohli přispět vzpomínkou a doplnit tak důležité údaje v životních osudech tohoto muže.

Jaroslav Jindra se narodil 16. dubna 1903 v Malých Svatoňovicích manželům Adolfu Jindrovi a Boženě Jindrové, rozené Kafkové. Společně s o pět let starší sestrou Annou bydlela rodina v chalupě čp. 27 v ulici Pod Kyselkou. Školní docházku absolvoval malý Jaroslav v místní škole, celkem šest tříd obecné a dva roky občanské školy, k nimž přidal i jeden ročník občanské školy s vyučovací řečí německou (Markoušovice nebo Trutnov ?). Po vyučení zámečnickem získal zaměstnání ve své profesi na šachtě, tehdy Svatoňovické báňské společnosti SBS. V mládí byl dobrým lyžařem, měl trochu více dobrodružnou povahu, což mu jeho maminka často vyčítala. Snad i proto zůstal svobodný.

Přichází osudný 15. březen 1939, republika je okupována německou armádou, vzniká Protektorát Čechy a Morava. Jaroslav Jindra je pro svoji dobrou znalost německého jazyka odeslán pracovním úřadem na práci do Říše, do města Brunswick, odkud v listopadu 1940 uprchl. Krátce pobýval u své matky (otec zemřel v roce 1931 – pozn. aut.) v Malých Svatoňovicích, kde patrně dospěl k rozhodnutí opustit protektorát a dostat se do zahraničí. Podařilo se mu přes Slovensko a Podkarpatskou Rus přejít hranici do Sovětského svazu, ale zde byl zadržen pohraniční stráží v Husném. Po prvním výslechu byl předán sovět. bezpečnostním orgánům NKVD a postupně vězněn ve městech Skolja, Stryj a Molotovgrad. Zde byl za nedovolené překročení hranic odsouzen na tři roky nucených prací do pracovního nápravného tábora (gulagu) nejprve do Sverdlovsk a poté do města Dauda, které bylo ředitelstvím Vosturlageru. Pracovalo se za nelidských podmínek, umíralo se na pelagru, dysenterii, tyfus, skorbút a přestuzení. Jaroslav Jindra, který byl později dlouho nemocen, vypovídal, že v nemocnici umíralo denně 15 až 17 osob.

Teprve napadením Sovětského svazu Německem dne 22. června 1941 svítila malá naděje pro tisíce československých občanů uvězněných ve stalinských vězeních a pracovních táborech. Jednalo se především o obyvatele Podkarpatské Rusi, kteří odcházeli do SSSR před maďarskou anexí a byli na sovětském území pak vězněni a deportováni do gulagů na Dálném východě. Dne 18. července 1941 byla v Londýně podepsána dohoda mezi československou exilovou vládou a sovětskou stranou, která znamenala záchranu pro tisíce vězněných československých občanů. Nicméně trvalo však šest měsíců, než se ti lidé z publikovaných výzev dozvěděli, že mohou vstupovat do tvořící se čs. jednotky. Není třeba dodávat, že tisíce se této záchrany nedožily.

Dochovalo se hlášení škpt. J. Koutného (odvodní komise v Buzuluku – pozn. aut.) ze dne 17.12.1942, které bylo odesláno k Čs. vojenské misi do Kujbyševa: „Dne 15. t. m. přijelo do Buzuluku deset branců z Vosturlageru, jehož ústředí je město Dauda, severně pod Sverdlovskem. Byli propuštěni na základě protokolu z 9.11.1942 a přivezl je sovětský orgán. Před cestou byli oblečeni do nových vatovaných oděvů a starých

bot, prádlo nedostali. Na cestu dostali chléb a suchý pajok (mouku a kroupy), který byl cestou nepoživatelný – mimo chléb. Pátý den dojeli do Čkalova, kde jim sovětský průvodce a velitel transportu umožnili přístup do bufetu. Dle slov velitele snědlo těchto deset lidí 101 (slovy jedno sto jeden) oběd. Skupinka přijela ve špatném stavu následkem podvýživy. Dali jsme je, po předběžném odvodu, na 14 dní na odpočinek a krmení. Tato skupinka dělí se na tři části, které rozvádím a popisuji, protože se jedná o první naše občany z Podkarpatské Rusi.“

Ve třetím bodě byl samostatně uveden čtyřicetiletý zámečnický Jindra Jaroslav z Náchoda (?). Tento uprchl v roce 1940 v listopadu z Brunschwiku v Německu, kde byl na práci. Napřed byl doma u matky a pak přes Slovensko a Podkarpatskou Rus přešel hranice do SSSR. Byl odsouzen rovněž na tři léta a dostal se do Vosturlageru do Daudy. Tolik z citace hlášení.

Dne 18. prosince 1942 byl Jaroslav Jindra prezentován v Buzuluku pod evidenčním číslem 1081 / m v hodnosti vojína, přidělen k pomocné rotě nadporučíka Jaroslava Zhor – Ernesta, u které byl vtělen k zásobovací četě. Prošel jen nejnutnějším výcvikem, neboť 1. čs. polní prapor se pomalu připravoval k odjezdu na frontu.

Již 30. ledna 1943 se jednotka z Buzuluku přesunula železničním transportem po trase Kujbyšev, Penza, Rjažsk, Voroněž, Ostrogožsk do stanice Valujki, odkud následoval 19. února 1943 pěší přesun do Charkova a 3. března dosáhli určeného prostoru na řece Mža. 1. čs. polní prapor dostává za úkol bránit postavení na nízkém břehu řeky v úseku Mirgorod – Sokolovo – Artuchovka, což představovalo asi patnáctikilometrový úsek. V únoru a březnu 1943 sice sovětské jednotky na jižním úseku sovětsko – německé fronty pronikly téměř k Dněpru, ale německá protiofenziva je zahнала daleko zpět. Bylo ztraceno i město Charkov.

Československá jednotka, která čítala 974 vojáků, nebyla na tak těžký a složitý úkol dostatečně připravena. Navíc měla za sebou těžký pochod v nepříznivých zimních podmínkách. Dne 8. března 1943 se na řece Mži v ukrajinské vesnici Sokolovo a v jejím okolí rozpoutaly těžké boje proti postupujícím německým tankům ve směru na Charkov. Poprvé se bojové činnosti na východní frontě účastnili i příslušníci 1. čs. polního praporu, kteří se zde sice mimořádně vyznamenali pro svoji statečnost, ale na druhé straně utrpěli poměrně vysoké ztráty na životech, raněných a nezvěstných. O vojenském materiálu nemluvě. Prapor byl 13. března na rozkaz velitele 63. gardové střelecké divize stažen z fronty, 25. března dán do zálohy velitele voroněžského frontu generálplukovníka Golikova do osady Veselíme, neboť utrpěl naprostou dezorganizací (padlí velitelé – pozn. aut.) a nebyl schopen plnit bojové úkoly. Je chybou v dosavadní literatuře o Sokolovu i vlivem neobjektivního hodnocení historiků minulého režimu, že mnohdy přetrvávají škodlivé mýty a nepopulární glorifikace i v současnosti.

Dne 29. dubna 1943 vzniká v Novochopersku oficiálně 1. čs. samostatná brigáda v SSSR, ke které přijelo

9. května z Veselíme i 670 účastníků boje u Sokolova. Vojín Jindra byl i nadále zařazen v týlových jednotkách, což se nezměnilo do konce války. Postupně se zúčastnil bitvy o ukrajinský Kyjev, dále pak byl při zahájení žitomírsko – berdičevské operace, jejíž cílem bylo osvobození měst Rudy a Bílé Cerkve a na kterou bezprostředně navazovala korsuň – ševčenskoverská operace, která skončila obklíčením německých vojsk až v únoru 1944, kdy byl odpor definitivně v tomto prostoru rozdrčen. Začátkem února 1944 byla osvobozena Volynská oblast, což vedlo k dalším odvodům zdejších ušedých Čechů a tím i, k 10. dubnu 1944, vzniku 1. čs. armádního sboru v SSSR. Jaroslav Jindra i nadále zůstal u čs. samostatné brigády, se kterou pak 8. září byl při zahájení karpatsko – dukelské operace, kde bojovali i týlaři. Pro velké ztráty prvosledových pěších praporů byli často nasazeni příslušníci štábů, telefonisté, písaři apod. 1. čs. armádní sbor pak prošel východním Slovenskem až na frontu k Liptovskému Mikuláši, kde krátkodobě přešel do obrany, než nepřítel ustoupil s pohybem sousední fronty. Třebaže se blížil konec války, Němci tvrdě bránili přístupy na Moravu především z hřebenů Malé Fatry, ale i tyto těžké boje byly v nadlidském vypětí československých vojáků zdolány. Konečně jednotky sboru zakončily bojové akce 10. 5. 1945 v prostoru Boskovic na Moravě.

Po skončení války Jaroslav Jindra z armády demobilizoval v hodnosti desátníka. Domů do Malých Svatoňovic se však nevrátil, neboť získal zaměstnání jako trafikant v Moravském Berouně. Během roku 1947 byl vyznamenán a dokonce povýšen na četaře v záloze.

Dne 15. května 1948 utrpěl smrtelný úraz při havárii na motocyklu a téhož dne svému zranění podlehl. Byl pohřben 21. května na hřbitově v Melči u Opavy. Jeho synovec, pan Milan Kreidl, který strýčka Jaroslava v dětství velmi obdivoval, požádal 6. dubna 1962 o povolení exhumace Jaroslava Jindry a převezl jeho ostatky na hřbitov do Malých Svatoňovic, kde je pochoval do rodinné hrobky.

Četař Jaroslav Jindra byl za svoji účast v zahraničním odboji vyznamenán Čs. medailí Za chrabrost, Čs. medailí Za zásluhy I. stupně, Čs. vojenskou pamětní medailí se štítkem SSSR, sovětskou medailí Za vítězství nad Německem a k 5. výročí bitvy u Sokolova Sokolovskou pamětní medailí.

Závěrem bych chtěl poděkovat několika kolegům a přátelům, bez nichž by tento článek nemohl vzniknout. Jsou to Miroslav Brož, Jindřich Drobota, Soňa Kreidlová, Josef Kult a Renata Ryšavá.

Jan Rail

Neměli bychom zapomínat

V rodině státního zaměstnance c. a k. drah **Josefa Hlavatého**, pracujícího na místním nádraží, se 6. prosince 1911 narodil syn Bohumil. Společně se dvěma sestrami vyrůstal v Malých Svatoňovicích a své dětství prožil v domku čp. 39 uprostřed obce. V rodné obci rovněž absolvoval pět tříd obecné a čtyři ročníky měšťanské školy, než začal dojíždět na čtyřletou vyšší státní průmyslovou školu strojní do Pardubic, kterou ukončil v roce 1931 maturitou. Krátce pracoval jako volontér u fy F. Křížika „Kabelovna“ v Podmoklech.

Dne 1. října 1931 nastoupil mladý Bohumil vojenskou prezenční službu nejprve k Let. pluku 6 v Praze, odkud byl ale po 14 dnech přemístěn k Děl. pluku 5 do Českých Budějovic a zároveň zařazen do Školy dělostřelectva v záloze /ŠDDZ/ v Josefově. Po roce je přijat do Vojenské akademie v Hranicích, ze které je 1. července 1934 vyřazen jako poručík dělostřelectva a přidělen k Děl. pluku 125 Bzenec. Zde postupně zastával funkce 1. důstojníka baterie a velitele baterie. Koncem září 1937 je převelen k Děl. pluku 153 do Bratislavy, v říjnu je zařazen do protiletadlového kurzu v Josefově, k 1. dubnu 1938 povýšen na nadporučíka a v květnu téhož roku se vrací zpět do Bratislavy. Působí zde u pluku do března 1939 a zažívá tady protičeské nálady slovenských l'udů, vyhlášení Slovenského štátu 14. března 1939 a nakonec i demobilizaci k 23. březnu. Vrací se do okupované republiky německou armádou, do Protektorátu Čechy a Morava.

Vlastenecky založený důstojník se nikdy nesmířil s okupací své země a společně se třemi stejně uvažujícími nadporučíky A. Hendrychem, R. Martincem a V. Šajnerem se vydali na cestu do exilu. Začátkem prosince byli prostřednictvím vojenské organizace Obrana národa /ON/ převedeni jedním dřevorubcem přes hranice na Slovensko na první zastávku za Myjavou k vlaku do Nového Mesta n/Váhom. Zde přestoupili a pokračovali do Seredu blízko slovensko – maďarských hranic, kde však upři mytí u pumpy byli zpozorováni maďarskými četníky a zadrženi. Po několika dnech byli převezeni do vojenských kasáren v Komárně a poté v Budapešti, kde byli vyslýcháni a eskortováni do kasáren Marie Terezie. Během ledna byli přemístěni do pověstné věznice ve staré pevnosti Citadela, tyčící se nad Dunajem. Den před Velikonocemi (30. března 1940) se podařilo Hlavatému s letcem – četařem Janem Pizákem utéci. Během odchodu do lázní se ukryli na nádvoří, kde vyčkali do setmění a po slezení hradeb se bez potíží dostali na nádraží. Již nezávisle na sobě se oba zachytili na podvozcích vlaků jedoucích do Jugoslávie. Hlavatý byl po přejezdu hranic na jugoslávské straně v Subotici zpozorován železničáři, kteří již zařídili vše potřebné k nerušené cestě do Bělehradu. Za pomoci francouzského konzulátu pak byl zařazen do čs. transportu, který odjel vlakem z Bělehradu přes Řecko, Turecko, Sýrii do Bejrútu, odkud pokračovali lodí Patria Středozemním mořem do přístavu Marseille, kam připluli 25. dubna 1940.

Nadporučík Hlavatý byl 27. dubna prezentován v čs. táboře v Agde do čs. branné moci ve Francii a vtělen k 1. děl. pluku, k náhradní baterii. Od 15. května byl ustanoven velitelem zásobovací kolony pluku. Po kapitulaci Francie odplul s 1. děl. plukem (ústupových a obranných bojů na frontě se 1. děl. pluk neúčastnil – pozn. autora) z přístavu

Sete uhelnou lodí Northmoor do Gibraltaru, kde přesedli na palubu lodi Vice Roy of India, na které připluli 7. 7. do anglického Plymouth. Odtud již vedla další cesta do shromažďovacího tábora čs. jednotek v Cholmondeley Park nedaleko Chesteru.

Již na britské půdě je 12. srpna 1940 zřízena 1. čs. smíšená brigáda, u níž je 28. září jmenován výkonným rotmistrem 1. baterie 1. oddílu. Brigáda se 15. října přesunuje do zimních výcvikových prostorů ve střední Anglii v hrabství Warwick. V novém prostředí je 1. prosince určen do funkce velitele 2. čety 2. baterie, 21. února 1941 přebírá 1. baterii a při nové reorganizaci na 1. čs. samostatnou brigádu k 1. červenci je ustanoven 1. důstojníkem 1. baterie. V tradiční povyšovací den 28. října získal hodnost kapitána. Brigáda se 15. května 1942 stěhuje do jižní Anglie v prostoru Ilminster – Yeovil – Donnington – Chard. Dne 24. července je kapitán Hlavatý odeslán ke štábní rotě, se kterou se v rámci brigádní dislokace 24. srpna dostává do východní Anglie střežit pobřeží proti případné německé invazi na čáře Great Yarmouth – Beccles – Southweld – Lowestoft. Od 11. září je dán do velitelské zálohy. Dochází k dalšímu přesunu, kdy se dalším úkolem brigády stává od 9. února 1943 střežení prostoru mezi Felixtown a Welton on the Naze patřící do hrabství Essex. Během měsíce září se dosavadní 1. čs. samostatná brigáda spojila s vojáky, kteří přijeli do Anglie ze Středního východu, čímž mohla oficiálně 1. září vzniknout Čs. samostatná obrněná brigáda (CSOB). U 1. děl. pluku je kapitán Hlavatý ustanoven zástupcem velitele II. oddílu. K výcviku je pro čs. dělostřelce určeno místo blízko města Huntingdon, kde působí od konce září. Během ledna 1944 absolvoval stáž u britské jednotky (No 9 Bty Comics and Bty Caps) ve Rhyly, hrabství Clwyd ve Walesu, potom se vrátil zpět k II. oddílu. ČSOB se začala v květnu 1944 připravovat na invazi do Francie v jižním Skotsku v Galashiels, v srpnu proběhl nácvik nalodování v Bridlingtonu na východním pobřeží Anglie. Hlavatý se nakonec s ČSOB v září 1944 ve Francii nevyločil, zůstal v Anglii, kde byl přemístěn k Náhradnímu tělesu v Chalkwell. Byli zde soustředěni důstojníci zbraní i letectva, kteří byli určeni jako doplnění pro čs. jednotky v SSSR.

Dne 6. listopadu 1944 se nalodilo celkem 46 důstojníků a rotmistrů pod vedením majora pěchoty Václava Kopečného na vojenskou dopravní loď Monarcho f Bermuda, která 12. prosince zvedla kotvy a z Liverpoolu odplula do Port Saidu. Po krátkém pobytu v tranzitním campu č. 156 skupina odjíždí nákladními automobily přes Transjordánskou a Iráckou poušť do Bagdádu, dále do perského Ahvázu a 11. prosince zastavují v Teheránu. Po týdenním odpočinku následuje 19. prosince odjezd přes horstvo Elbrusu do Pahlevi, odpoledne 23. prosince nalodění na sovětský parník kaspické dopravy „Vojennoj“ a druhého dne v poledne vylovení v Baku. V noci na 27. prosinec odjezd vlakem z Baku, ráno Rostou, další den Charkov, odpoledne 1. ledna 1945 je vítá Kyjev a o dva dny později jsou ve Lvově. Ze stanice Mineralnyje Vody již k 1. čs. armádnímu sboru.

Kapitán Hlavatý byl 13. ledna 1945 přidělen k 3. čs. samostatné brigádě, k dělostřelectvu, u kterého byl zařazen k 3. děl. pluku do funkce velitele II / 3 oddílu minometného a měl možnost se již 15. ledna zúčastnit na území Polska Jaselsko – gorlické průlomové operace 1. ukrajinského frontu při postupu na Krakov, na níž se aktivně podílelo i pět československých dělostřeleckých pluků. Po skončení operace se jednotky 1. čs. armádního sboru přesunuly z dočasné obrany na řece Ondavě na Slovensko a postupně pak ovládly města a obce až do prostoru Liptovského Mikuláše, kde došlo k zastavení a přechod opět do obrany trvající celé dva dlouhé měsíce. Kapitán Hlavatý byl 15. února 1945 jmenován zatímním velitelem protitankového 4. děl. pluku, 7. března byl povýšen na štábního kapitána a do 30. března úspěšně velel svým dělostřelcům. Rovněž osvobozoval za chodu Ružomberok a postupoval se 4. děl. plukem údolím Váhu směrem ke kralovské soutěsce. Se 3. čs. brigádou, podporovanou dělostřeleckou palbou, zaútočil se svou jednotkou ze Staré Lubochni proti Kralovanům. Ráno 11. dubna se 1. čs. armádní sbor za podpory 11. rumunské divize zmocnil Vrútek. Od 12. dubna pak zahájily jednotky 1. čs. sboru boj proti německým vojákům bránícím strečnanskou soutěsku a později (od 18. dubna 1945) pak i útoky proti opevněným postavením na Malé Fatře (Polom, Minčol a Gruň). Škpt. Hlavatý se těchto tvrdých bojů neúčastnil, neboť byl 13. dubna převezen do nemocnice a tím vlastně pro něho válka skončila.

Dne 8. června 1945 byl přidělen k Hlavnímu štábu velitelství dělostřelectva do Prahy, 1. srpna byl povýšen na majora a 1. října 1946 pak na podplukovníka dělostřelectva. Od 7. října se stal posluchačem II. ročníku Vysoké školy válečné (VŠV) v Praze, kterou absolvoval 26. června 1948. K 16. červenci byl trvale přidělen k VŠV jako řádný profesor. To již bylo po „únoru 1948“ a třebaže přišel do osvobozené republiky z východní strany, cejch „západáka“ mu nově lidově demokratický režim neodpáral. Před možným uvězněním zvolil druhou možnost a podruhé ve svém životě odešel s manželkou do exilu.

Se svou ženou Boženou (oženil se 18.7.1942 v Manchesteru během války) odešli v noci na 10. duben 1949 z republiky. Šli pěšky přes hranice plných deset hodin a ráno byli v Německu. Podařilo se jim vyměnit dolary za marky, koupit lístky na vlak, kterým se dostali do Kolína nad Rýnem. Chtěli se co nejrychleji dostat do britského okupačního pásma, což se jim nakonec povedlo. Odtud, díky britským zpravodajcům, byli manželé Hlavatí přepraveni do Anglie. Mezitím byl v Československu zjištěn útěk podplukovníka Hlavatého, byl degradován a zbaven svých vyznamenání za zločin zběhnutí.

Po příchodu do Anglie našel Bohumil Hlavatý zaměstnání ve Winwick Street Tannery, jehož majitel byl rovněž Čechoslovák. Později našel uplatnění u velké firmy Rubery Owen, inženýrské firmy ve Warringtonu, kde našel druhý domov a kde pracoval až do důchodu ve věku 68 let. Byl dlouholetým členem Čs. obce legionářské (ČsOL) v exilu a členem Asociace Čechoslováků v exilu. Po sametové revoluci v listopadu 1989 byl plně rehabilitován a za své postoje občanské a politické v letech 1948 – 1989 dnem 31. května 1990 mimořádně povýšen na plukovníka ve výslužbě. Zemřel 1. března 1992 a jeho tělesné ostatky byly uloženy v poválečné československé sekci vojenského hřbitova v Brookwoodu.

Za svoji účast ve II. zahraničním odboji byl plukovníku B. Hlavatému udělen 2 x Čs. válečný kříž 1939, Čs. medaile Za chrabrost, Čs. medaile Za zásluhy I. a II. stupně, Čs. vojenská pamětní medaile se štítky F, VB, SSSR. Dále získal britské The 1939 45 Star, The Defence Medal, The War Medal a sovětské medaile Za vítězství nad Němcem a Za osvobození Prahy.

Co jsme asi nevěděli o našem spoluobčanovi

Michal Sofilkanič se narodil 7. listopadu 1919 ve městě Svaljava na Podkarpatské Rusi, která po skončení 1.sv. války připadla nově vzniklé Československé republice. Ze Svaljavy dojížděl 28 kilometrů do gymnázia v Mukačevě; studium musel předčasně ukončit, protože mu zemřel otec. Vzdělání si pak doplňoval studiem na večerní měšťanské škole. Ve svých šestnácti letech se rovněž pokoušel dostat k letectvu, podal si přihlášku, ale přijat nebyl, neboť nedovršil věku 18 let.

Po připojení Podkarpatské Rusi k Maďarsku 14. března 1939 se dvacetiletý Michal Sofilkanič pokusil o přechod hranic na Slovensko, ale byl chycen a dopraven zpět. Rovněž druhý pokus překročit hranici do Rumunska nevyšel. S dalšími třemi kamarády byl dva měsíce internován v Sali Mare u Cluje (Kluže), pak byli předáni maďarským četníkům. Za trest se musel každých 48 hodin hlásit na četnické stanici, byl neustále vyslýchán a přesvědčován ke vstupu do Levente. Teprve třetí pokus se podařil. Osmičlenná skupina přešla na podzim – brzy ráno – hranice do SSSR, kde byli vzápětí zadrženi sověti. pohraniční stráží. Po prvním výsledku předání bezpečnostním orgánům NKVD a postupně věznění ve městech Skolja, Starobělsk a Poltava. Za nedovolený přechod hranic byl Sofilkanič v Poltavě odsouzen na tři roky do nápravně pracovního tábora. Odsouzené eskortovali zpět do vězení ve Starobělsku. Přesně na Silvestra byli nahnáni do dobytčích vagonů, vždy po 35 lidech, a po železnici odesláni na Sibiř. V jednom ze stovek Siblugu (Sibirskoj ispravitělny – trudovoj lager) se za primitivních podmínek dobývala ze země ropa. Sem byl převezen M. Sofilkanič a pracoval na povrchu jako tesař. Byl zaveden třisměnný provoz, budíček ve 4 hodiny ráno, v 6 hodin nástup a pochod 10 kilometrů za prací. V zimě při teplotě -60°C, v létě zase obtěžování mračny komárů. Aby se dostalo jídlo, musela se plnit dekáda (norma), což bylo deset dní, které byly rozděleny na tři etapy podle výkonu odsouzeného vězně. Teprve v roce 1942 svítila pro československé občany ve stalinských vězeních naděje. Začalo se mluvit o tvořící se čs. vojenské jednotce na území SSSR. Na základě dohody mezi čs. exilovou vládou v Londýně a sověti. stranou byly pak propuštěny tisíce vězňů, většinou pocházejících z Podkarpatské Rusi. Michal Sofilkanič odjel z nádraží v Ufě vlakem, aby se co nejrychleji dostal do Buzuluku; přijel tam začátkem roku 1943. Nejdříve byl prezentován u Náhradní roty (později Záložního pluku), kde mu byl nařizen odpočinek na lůžku a byl odeslán na ošetřovnu. Ve svých 24 letech vážil necelých 45 kilo a při odvodu nebyl schopen unést ani svou výstroj následkem nelidského zacházení v gulagu a naprostého vyčerpání organismu. Záložní pluk odjel z Buzuluku 10. května 1943 do Novochooperska, kde se spojil s 1. čs. polním praporem, který se v březnu téhož roku zúčastnil prvního boje u Sokolova. V Novochoopersku se mezitím organizovala 1.čs. samostatná brigáda. Michal Sofilkanič zde absolvoval poddůstojnickou školu a získal hodnost svobodníka. Jako velitel družstva byl přidělen ke 3. rotě 1. pěší-

ho praporu, kterému velel jeden z pozdějších dukelských hrdinů kapitán pěchoty Josef Khol.

Začátkem října 1943 odjíždí 1. čs. samostatná brigáda v devíti vypravených železničních transportech na frontu. Z vykládací stanice Priluki pokračovali samostatným přesunem do určeného prostoru u Ljutěže; sem čs. vojáci dorazili 4. listopadu. Druhého dne se 1. čs. brigáda zapojila do Kyjevské operace, jejímž cílem bylo osvobození této ukrajinské metropole. Po dobytí Kyjeva měli Čechoslováci v rámci Žitomirsko – berdičevské operace ovládnout města Rudu a Bílou Cerkev. Od poloviny ledna 1944 pokračovala 1. čs. brigáda – během Korsuň-ševčenkovské operace – do prostoru jižně od Žaškova v jezernatém terénu říčky Horní Tikič. Rozpoutala se tvrdé boje o osady Ostrožany a Buzovky. Všechny tyto akce v období od 17.1. do 5.2.1944, kdy 1. čs. brigáda bojovala mezi Dněprem a Východním Bugem, jsou shrnuty jako boje u Žaškova. U Buzovky byl velitel družstva Sofilkanič zraněn při výbuchu miny, která dopadla v jeho bezprostřední blízkosti, čímž utrpěl částečně šok a byl celkově otřesen natolik, že několik dní neslyšel a nemohl mluvit.

Na jaře 1944 byla osvobozena volyňská oblast, kde od 19. stol. žila velmi početná menšina českých usedlíků, což vedlo ke vzniku 1.čs. armádního sboru, neboť se do čs. jednotky hlásily tisíce osob. Sofilkanič zůstal i nadále u 1. čs. brigády, která byla soustředěna k doplnění i výcviku do prostoru pěti kilometrů severně od Snjatyna, odkud 29. července následoval přesun na západ.

Dne 8. září 1944 začala Karpatsko – dukelská operace, při níž byl četař Michal Sofilkanič těžce zraněn do prsou. Utrpěl průstřel plic 5 mm od srdce, který šéflékař MUDr. František Engel ucpal a úspěšně operoval. Jeho vážný zdravotní stav však vyžadoval delší rekonvalescenci, proto byl odsunut do týlové nemocnice, z níž odešel na začátku roku 1945.

Mezitím se jednotky 1. čs. armádního sboru zastavily na řece Ondavě, došlo k přesunu děl. pluků 1. a 3. čs. samostatné brigády k polskému Jaslu, aby se po boku sověti. jednotek zúčastnily Jaselsko-gorlické průlomové operace. S posunem severní a jižní fronty byla německá vojska přinucena k ústupu. Po návratu dělostřelců pokračoval sbor v pronásledování nepřítele na Slovensko.

Uzdravený Sofilkanič se po propuštění z nemocnice hlásil u Náhradního pluku v Popradu, odkud byl přemístěn na „doléčení“ ke 4. čs. brigádě do Lévoče, kde byl jmenován instruktorem nováčků u 2. roty 9. praporu. Poté byl převelen zpět do Popradu, kde se právě počátkem února prováděl nábor pro Oddíl zvláštního určení (OZU), do kterého byli přijímáni zkušení a ostřílení frontovní vojáci. Úkolem OZU bylo zabezpečit tyl jednotek sboru proti diverzantům, vyzvědačům, bojovat proti zbabělcům ve vlastních řadách nebo hledat zběhy. Rotný Sofilkanič byl jmenován velitelem 3. čety automatičků. Po velmi tvrdém výcviku byl OZU koncem

března nasazen do závěrečných bojů o Liptovský Mikuláš, osvobozoval Ružomberok a Vrútky. Zde byl oddílu doručen rozkaz ke stažení z fronty a od 11. dubna se měl soustředit v obci Sučany.

Podle sborového rozkazu odjel OZU 26. dubna do Slavkova, kde přešel do podřízenosti 2. ukrajinského frontu a společně s 18. gardovým střeleckým sborem generálmajora Afonina postupoval do Brna. Se sovětskými jednotkami pak „čistili“ město od zbytků německých skupin a vojáků. Zároveň měl OZU ve městě zajistit ubytování a ochranu předsunuté části čs. vládních činitelů z Košic. Další rozkaz oddílu přikazoval 8. května okamžitý odjezd z Brna, připojit se k specializované motorizované skupině (vytvořena začátkem května 1945 rozkazem velitele 1. čs. armádního sboru – pozn. autora) a v součinnosti se sovětskými jednotkami proniknout do Prahy. Jednalo se o zajištění prostor Pražského hradu až do příjezdu prezidenta republiky Dr. Edvarda Beneše.

Po skončení války byl OZU soustředěn v kasárnách v Pohořelci, odkud byl v důsledku pohraničních nepokojů vyslán zajišťovat a chránit úsek mezi Chomutovem a

Ústí nad Labem. Rotný Sofilkanič byl 1. srpna 1945 jmenován rotmistrem pěchoty v záloze.

Začaly se však ozývat následky pěti frontových zranění, které nakonec vedly 1. února 1947 k přeložení do zálohy ve skupině jakékoliv vojenské služby neschopen s ponecháním výslužného a odchodu do nového působiště v obci Lom v mosteckém okrese. Zde poznal svoji budoucí manželku, rodačku z Malých Svatoňovic, slečnu Literovou. Po několikerém stěhování se nakonec vrátili do manželčina rodiště. Pan Sofilkanič prošel v poválečném životě celou řadou různých profesí, naposledy pracoval v kulturním domě Kamenka. Dosáhl hodnosti podplukovníka ve výslužbě. Zemřel po dlouhé a těžké nemoci dne 5. ledna 2004.

Za jeho válečnou činnost na východní frontě mu byl udělen Čs. válečný kříž 1939, Čs. medaile Za chrabrost, Čs. medaile Za zásluhy II. stupně, Čs. pamětní medaile se štítkem SSSR, Dukelská pamětní medaile, sovětský vyznamenání Řád Vlastenecké války II. stupně, medaile Za vítězství nad Německem a Za osvobození Prahy a další vyznamenání.

Jan Rail, Josef Kult

Na sklonku zimy

Pravda, mezi všemi měsíci se únor netěší zvláštní popularitě; je na to příliš krátký a jaksi zmetkovitý; krčí se stísněn mezi takovými ramenáči, jako je leden a březen, a chtěl by něco odkoukat od toho i onoho, ale kam by se na ně hrabal!

Nadělí nám třeba mrazu a metelice, ale už to nemá tu hroznu a velikou zimní majestátnost; jeho mrazy jsou jenom jízlivé, jeho sníh ucouraný, jeho zmrazky jsou samý rozbitý střep; čím delší světlo se dělá, tím víc je vidět jeho svrasklou a rýmovitou, zlostnou a skvrnitou tvář. Nebo trochu poleví a dělá, jako by málem chystal jaro; zavane jižní nebo západní vítr, půda měkne a všude to zurčí stružkami a pramínky; do toho zasvítlí slunce a země se povleče teplotou téměř pleťovou; člověk jistí nosem, je-li to už ten pravý lihnoucí vzduch, ale kdež! Do rána zase země ztuhne, až zvoní pod nohou, a živá vodička oslepne ledovým zákalem; to ještě není časné podjaří, ještě tomu chybí ta boží milost.

Jak říkám, není toho mnoho, co je dáno měsíci únoru; je to takový polovičatý měsíc, ani zima ani jaro; jsou však úkazy, které jej vyznamenávají mezi všemi měsíci ročními. Předně v únoru se opět urodí soumrak. V zimě není vlastně soumraku; není váhavého přechodu mezi dnem a večerem, nýbrž přivalí se tma, a je to; a člověk rozsvítí a dělá dál svou práci. V únoru se však potichu přikrádá hodinka soumraku; snad že je více denního záření, snad že jsou všechny věci nějak prosyceny světlem a vydávají je ze sebe, když přijde jejich chvíle: prostě udělá se tajemný a sladký okamžik, kdy

se zdá, že věci se pokojně a důvěrně rýsují samy ze sebe, ze svého vlastního tichého světla; a tu člověk na chvíli upustí od svého marného pachtění, složí ruce v klín a nechá sebe sama uplývat v otálejícím míjení dne; a pak s povzdechem rozsvítí lampu a řekne „Dobrý večer“.

Na tu druhou změnu musíte mít dobré oči: únor má své barvy. Ještě je tráva rzivá, ještě je půda mrazem vybledlá a nezbrunátněla vlhrou kypřostí; ale na větvích a haluzkách holých stromů už váhá a prodlévá o něco víc barevného nádechu. To ještě nejsou pupeny, které v březnu utkávají žlutavý, zelenkavý a zardělý opar v košatosti rašících korun a houštin; je to nesmírně diskrétní, stěží postižitelná barevná tucha ne veškerém holém proutí. Prostě v únoru už začíná stoupat míza do větvíček; zelené lýko bobtná, scvrklá kůra se napíná, uhladí své zimní vrásky a leskne se dužnatým životem; i procitají hnědé, nachové, žlutavé odstíny na vyzáblém větroví, vrbové proutí zlátné, březina nabývá jemné fialovosti, ovocné sady prokvétají temným nachem; co bylo v zimě černé jako lept, přehrává se nyní do barev sotva jen naznačených, ale už jsou tu, a než se nadějeme, vpadne do nich sprška jiskřících pupenů, hedvábná světlost kočiček a svěží zeleň trávy. Já vím, ještě nejsme tak daleko; ale už se ve vesmíru děje něco nového, co náleží jen malému měsíci únoru: počaly se napjatě lesknout nahé větve pracující na nástupu jara.

Karel Čapek, Lidové noviny 28.2.1937

Klub českých turistů – hodnocení činnosti v roce 2005

V roce 2005 se výbor našeho odboru KČT opět snažil pracovat k plné spokojenosti svých členů i všech účastníků našich akcí. Výbor se scházel pravidelně každý měsíc a dle potřeby. Spolupráce s odbory KČT Bohuslavice, Trutnov a Úpice je stále velmi dobrá a scházíme se na akcích těchto odborů. Totéž se nedá říci o spolupráci s oblastí Královéhradeckou, kterou zřejmě více zajímají větší odbory, ale stále věříme, že se tato situace zlepší.

Náš odbor uspořádal v loňském roce čtyři turistické akce:

- 6. února - 9. ročník lyžařského přejezdu „Za zmrzlým Čepelkou“ – s účastí 84 turistů
- 4. června – 31. ročník tradičního dálkového pochodu „Krvavej Čepelka“ – s účastí 341 pěších turistů a cykloturistů. Pětikilometrové trasy rodičů s dětmi se i přes špatné počasí zúčastnilo 84 osob. Tentokrát jsme se museli obejít bez pomoci Klubu žen.
- 6. – 13. srpna se konal dálkový etapový pochod „Za oblastními odznaky Podkrkonoší“ pořádaný společně s KČT Bohuslavice, Trutnov a Úpice – s účastí 10 turistů.
- 1. října „Hvězdicový výstup na Žaltman“ s cílem na Jestřebí boudě na Brendách, kam dorazilo 64 spokojených účastníků.

Další akcí, kterou jsme uspořádali, bylo 2. prosince promítání diapositivů s přednáškou MUDr. Vambery o Maltě, kterého se zúčastnilo 25 občanů a všichni byli spokojeni. Také jsme prodáváním dřevěných turistických známek, které jsou ve volném prodeji v Muzeu bratří Čapků, v novinovém stánku a v Papírnictví pí Cermanové. Známky se prodávají od roku 2002 a dosud se jich prodalo 1 040 kusů.

Zúčastnili jsme se několika turistických akcí v našem okolí a též „Oblastního srazu turistů v Bohuslavicích“. Náš odbor KČT věnoval 1 000 Kč na vysazení „Jestřebího lesa“ ve Vysokých Tatrách. Všichni turisté, kteří zavítají na naše akce, jsou velmi spokojeni s prací a organizací našich pochodů a nelitují svého volného času k návštěvě kraje bratří Čapků a seznámení s hezkou přírodou v Jestřebích horách.

Naše poděkování opět patří obecnímu úřadu a všem sponzorům za jejich dary na naše akce. Dále děkuji všem našim členům, kteří pomáhají při organizaci našich akcí, a celému výboru za jeho celoroční práci a aktivitu v našem odboru KČT.

Výbor KČT

Plán činnosti pro rok 2006

4. únor - Za zmrzlým Čepelkou

3. červen – Krvavej Čepelka aneb Krajem bratří Čapků

Srpen – Za oblastními odznaky Podkrkonoší (společně s KČT Bohuslavice, Trutnov, Úpice)

7. říjen – Hvězdicový výstup na Žaltman

Listopad – promítání diapositivů

Účast na akcích v okolí

Spolupráce s okolními odbory KČT a oblastí Královéhradeckou

Spolupráce s ObÚ Malé Svatoňovice a mikroregionem Jestřebí hory

Jestřebí les

Tato usměvavá šiшка se stala symbolem sbírky – projekt Jestřebí les.

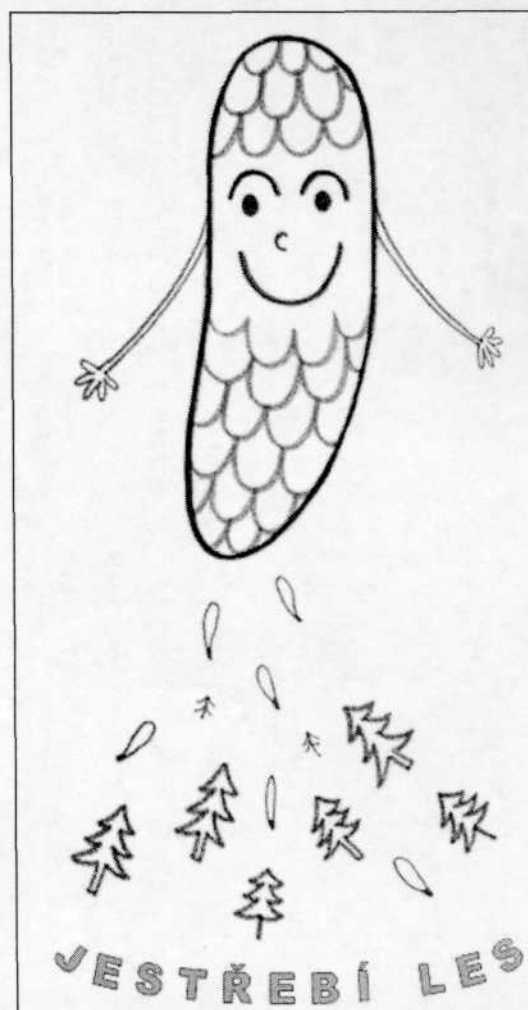
Již téměř rok probíhají sbírky, benefiční akce apod., jejichž výtěžek je určen na zalesnění plochy ve Vysokých Tatrách. U nás v Malých Svatoňovicích proběhne poslední akce, jejíž výtěžek bude součástí sbírky. Bude to povídání s botanikem na slovo vzatým s Dr. Václavem Větvíčkou.

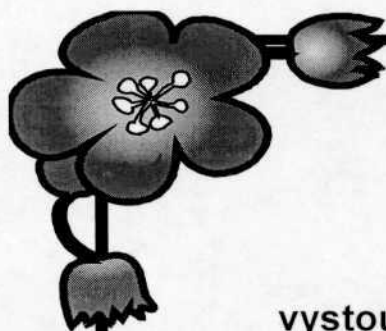
Beseda se koná ve středu 26.4.2006 od 16.30 hodin ve velkém sále kulturního klubu v Malých Svatoňovicích.

Rozhodně si nenechte tuto jedinečnou akci ujít.

... mňulák
Co to má mě Lucka kuláká,
aha - poslavíme mňuláka.
Jedna koule, druhá, třetí,
musíme si pospráskat, milé děti
Do ruky mu dáme medličku,
místo nosu muvičku.
A nahonec uhličky,
abry mel i křovíčky.

Jaroslava Romančáková 2. tř.

Obecní úřad v Malých Svatoňovicích pořádá výstavu

Velikonoce u Študánky

Slavnostní zahájení se koná
v pátek 7.4.2006 v 16.00 hodin
vystoupením žáků základní školy a dětí z mateřské školy.

Výstava je instalována v malém sále kulturního klubu na náměstí v Malých Svatoňovicích.

Otevřena je od 8.4.2006 do 17.4.2006
denně od 9.00 – 12.00 a 13.00 – 16.00 hodin
Vstupné: děti: 5,- Kč, dospělí 10,- Kč, děti do 6 let zdarma

Součástí výstavy bude velká sbírka kraslic Anny Rusové z Červeného Kostelce, která nejenže vlastní tuto sbírku, sama je Mistrem lidové tvorby a celý život se zabývá zdobením kraslic metodou lepení slámou.

Přehled školních akcí

Konec roku zakončili žáci ZŠ Vánoční diskotékou v tělocvičně horní školy. Během bohatého programu se všichni dobře bavili a potom se už jen tančilo až do oběda.

17. ledna zájemci z řad žáků 8. a 9. třídy navštívili v Klicperově divadle v Hradci Králové divadelní představení Princezna Sylvestrie aneb Zápas o nevěstu. Byla to komorní opera z přelomu 19. a 20. století s prvky naivního divadla. Představení mělo moderní ráz a bylo velmi zábavné.

V týdnu 8. – 14. ledna se žáci 7. a 8. třídy zúčastnili lyžařského výcviku na Richterových boudách v Krkonoších pod vedením paní ředitelky D. Kostecké, I. Václavkové a P. Katerincové.

Zatím nejlepší žáci školy absolvovali dvě olympiády. V matematické obsadil **Martin Jansa** 7. místo a **Martin Seidel** 17. z pětadvaceti účastníků. Výborného výsledku dosáhla **Jana Svobodová** v olympiádě z německého jazyka; byla třetí, loni v nižší kategorii zvítězila.

Ještě lépe si vedli **Vojtěch Weiss** ze 7. roč. a **Petra Zezulková** z ročníku 9, když v okresním kole olympiády ve znalostech anglického jazyka zvítězili ve svých kategoriích. Protože do krajského kola postupují jen první dva soutěžící z druhé kategorie, bude naši školu v Hradci Králové reprezentovat Petra Zezulková. Přejeme hodně úspěchů.

Košíková

Ve středu 15. února se uskutečnil v hale při ZŠ Bratří Čapků okrskový turnaj v košíkové chlapců a děvčat. Jak naše družstva dopadla?

Chlapci	Děvčata
1. ZŠ Úpice – Lány	1. ZŠ Úpice – Lány
2. ZŠ Rtyň v Podkrkonoší	2. Gymnázium Úpice
3. ZŠ Malé Svatoňovice	3. ZŠ Bratří Čapků
4. Gymnázium Úpice	4. ZŠ Malé Svatoňovice
5. ZŠ Bratří Čapků	5. ZŠ Rtyň v Podkrkonoší

Sestavy našich družstev:

Jiří Mach, Martin Seidel, Filip Králíček, Jakub Mikeš, Petr Večeř
Katka Kunová, Olga Danihelková, Šárka Dandová, Jana Svobodová, Eva Kozúbková, Zuzana Sádková, Julie Schickerová, Alena Gorelková

Šplh

Dne 26. ledna se žáci naší školy zúčastnili okrskových závodů ve šplhu, a to v tělocvičně ZŠ Rtyně v Podkrkonoší. Trojice žáků z každého ročníku reprezentovala svou školu. Kdo získal diplom za medailové umístění?

2. místo	Miloš Bradáč
2. místo	Martin Seidel
2. – 3. místo	Petr Večeř
3. místo	Lukáš Brzák
3. místo	Matěj Králíček
3. místo	Oldřich Vosyka

Celkové umístění škol

1. místo	ZŠ Úpice - Lány
2. místo	ZŠ Bratří Čapků
3. místo	ZŠ a ZUŠ Rtyně v P.
4. místo	ZŠ Malé Svatoňovice
5. místo	Gymnázium Úpice

Literárně - výtvarné soutěže

Do literárně - výtvarné soutěže Úpice bratří Čapků byly v letošním roce odeslány tyto výtvarné práce, které byly vytvořeny jako součást kalendáře pro letošní rok. Zde jsou jména autorů a jejich obrázky:

1. Karolína Čepelková, 6. tř., „Telegram“
2. Jiří Holas, 7. tř., „O lyrickém zloději“
3. Kateřina Adámková, 7. tř., „Příběh o žhářích“
4. Julie Schickerová, 9. tř., „Příběh o kasaři“

O tom, že se literárně projevují i děti 1. stupně, vás přesvědčí uvedené texty časopisecké soutěže 1. stupně ZŠ. 1. místo získala Zuzana Nováková. Také se vám básnička líbí?

2. třída

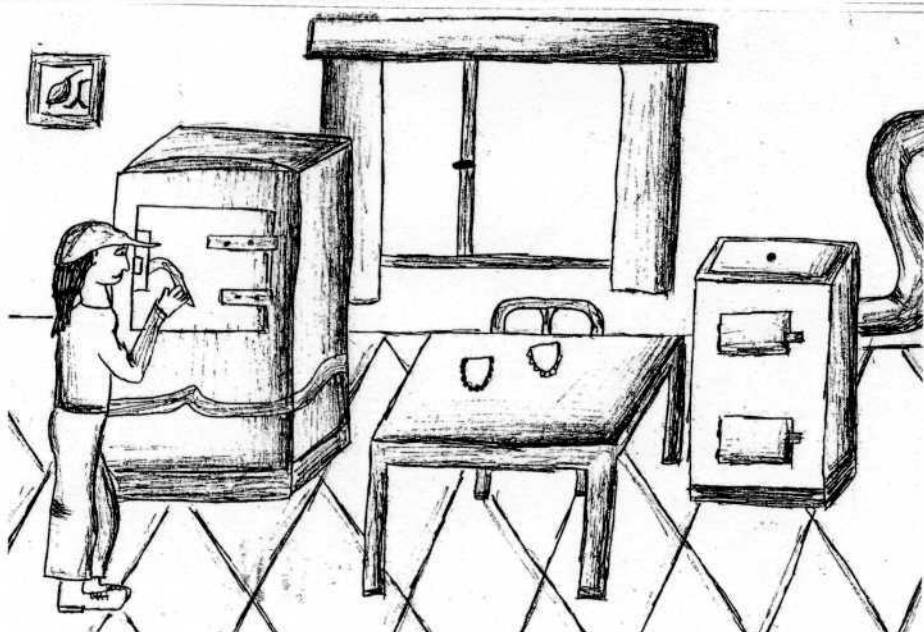
CO VĚDÍ KOČIČKY O ZIMĚ

KDYŽ K ZEMI PADÁ PRVNÍ VLOČKA
VÍ PŘECE KAŽDÁ KOČKA
ČERNÁ I TA MOURATÁ ŽE
ZIMA KLEPE NA VRATA.

SNÍŽEK PADÁ PŘÍMO Z NEBE
CO NA TOM ŽE, TROCHU ZEBE.
A CO TY MALÁ KOČIČKO?
UŽ SE TĚŠÍŠ NA MLÍČKO?

Kasař

ZIMA Weinel A. Petru

NA ZIMU SE TĚŠÍME,

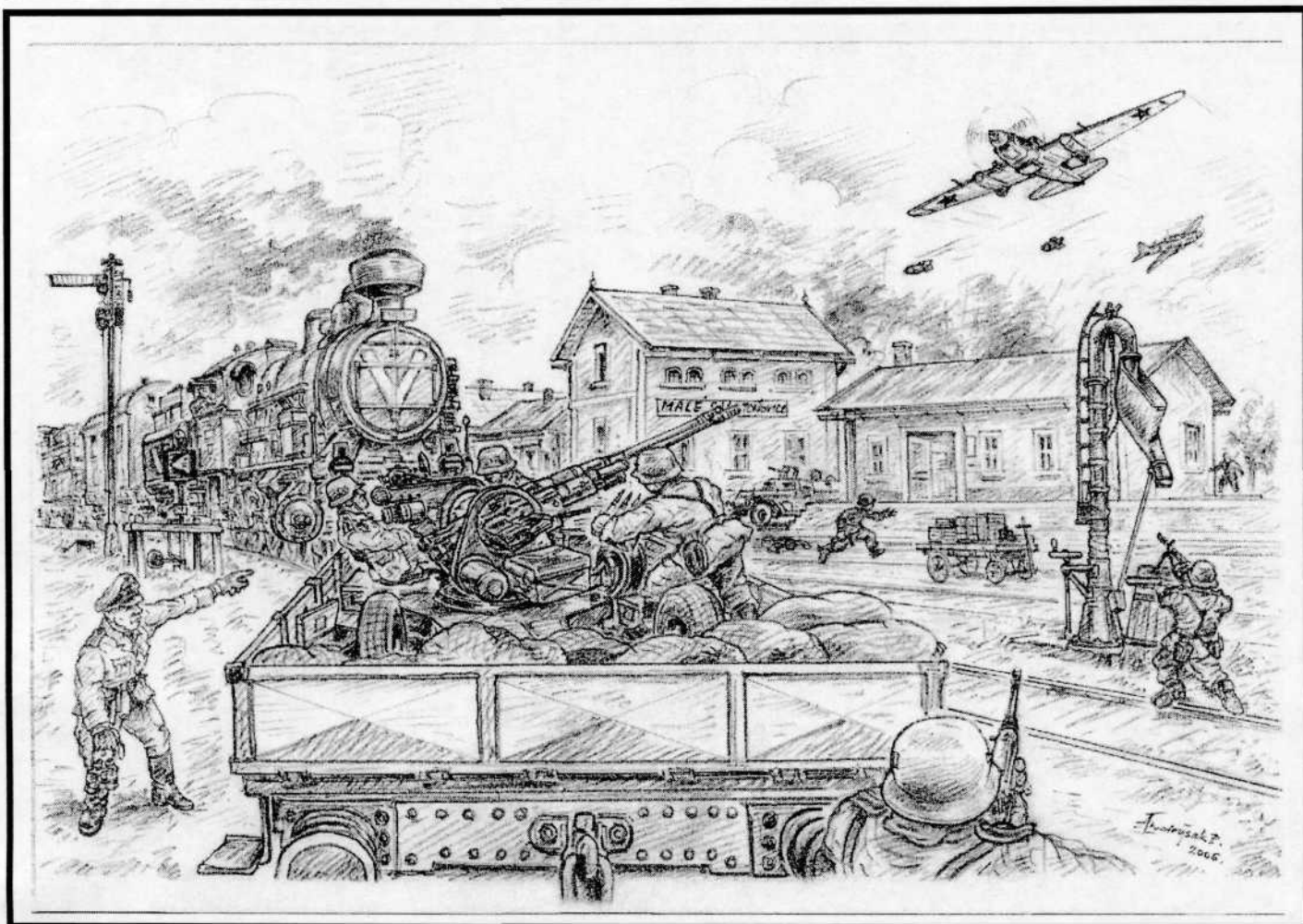
Z KOPEČKA SI JEŽDÍME.

POJEDEME NA SANÍCH,

HUZÁ, VENKU PADÁ SNÍŽEK.

BUDEME SE KOULOVAT

A MOŽNÁ I LVŽOVAT.

Obec Malé Svatoňovice KVH Odolov pořádá ukázkou boje a bojové techniky

BITVA O KOLEJE

sobota 6. května 2006

Program:

- 10.00 – 13.00 příjezd účastníků, prohlídka vojenské a hasičské techniky, která bude vystavena v prostorách za nádražím ČD v Malých Svatoňovicích
13.00 – 13.30 položení květin, nástup jednotek
13.50 – 15.00 bojová ukáзка

O zábavu se bude starat **dechovka a skupina Pěna**
Občerstvení a další atrakce v prostorách nádraží Malých Svatoňovic

Smyslem akce není provést rekonstrukci historické události, ale představit Kluby vojenské historie (boje se zúčastní cca **120 členů těchto klubů**) a zejména ukázat bojovou techniku a přitom se společně pobavit.

O celé akci Vás budeme ještě podrobně informovat.